

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Εφηβεία σε «καραντίνα»

Το κείμενο αποτελεί μέρος συνέντευξης της αναπληρώτριας καθηγήτριας Παιδικής – Εφηβικής Ιατρικής και υπεύθυνης στη Μονάδα Εφηβικής Υγείας του ΕΚΠΑ, Άρτεμις Τσίτσικα. Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό GEO τον Ιανουάριο του 2021.

- Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνέβαλαν θετικά στην «κοινωνικοποίησή» μας την περίοδο αυτή. Όμως, καταναλώσαμε πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή, για να επικοινωνήσουμε, να παρακολουθήσουμε μαθήματα, να ενημερωθούμε, να ψυχαγωγηθούμε, να παίξουμε. Τι θα μπορούσε να ανταγωνιστεί την οθόνη στην καθημερινότητα των νέων;

«Αυτή την περίοδο, σίγουρα οι έφηβοι χρειάζονται περισσότερη κατανόηση. Είναι σημαντικό, όμως, να μη χαθεί η σαφήνεια των ορίων της γονεϊκότητας και να ενισχυθούν η υποστήριξη και η επικοινωνία. Υπάρχουν δραστηριότητες που μπορούν να αντιρροπήσουν¹ τον χρόνο της οθόνης: καθημερινή επαφή με τη φύση, καλή επικοινωνία και κοινές δραστηριότητες εντός του σπιτιού (φαγητό, παρακολούθηση ταινιών, επιτραπέζια παιχνίδια κ.ά.). Η καλλιέργεια τέτοιων συνηθειών μπορεί να βοηθήσει, όπως και η ανάπτυξη προσωπικών επιλογών, ιδιαίτερων κλίσεων, ταλέντων κ.λπ. Μπορούν, επίσης, να συμμετέχουν με δημιουργικές ιδέες, διεκδικώντας διακρίσεις σε διάφορα ψηφιακά προγράμματα.»

- Ήταν μια χαμένη χρονιά για τους νέους το 2020; Είτε αφορά τη γνωστική κατάρτισή τους είτε την ωρίμασή τους μέσα από διαδικασίες συναναστροφής και ανταλλαγής;

«Σαφώς και όχι! Ο τρόπος που θα αξιοποιήσουμε αυτές τις εμπειρίες εξαρτάται από εμάς. Ο περυσινός χρόνος ήταν διαφορετικός, υπήρξαν –και συνεχίζουν να υπάρχουν– υπαρκτοί κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία και μεταβολές

¹ αντιρροπήσουν: εξισορροπήσουν

στη ζωή μας, σίγουρα όμως υπήρξαν και ευκαιρίες. Ευκαιρίες ενδυνάμωσης, καλλιέργειας δεξιοτήτων, ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας. Δόθηκε χρόνος, για να σκεφτούμε και να συνειδητοποιήσουμε πολλά. Παιδιά κινητοποιήθηκαν και συνεισέφεραν με πολλούς τρόπους σε ευάλωτες ομάδες, καλλιέργησαν ταλέντα, ανακάλυψαν νέες ισορροπίες. Παράλληλα, εκτιμήσαμε όσα θεωρούσαμε δεδομένα και η ζωή συνεχίζεται με νέα ορμή...» [...]

- Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η όλη κατάσταση αποτέλεσε ένα «διάλειμμα» από τη συνεχή πίεση της απόδοσης στο σχολείο, αλλά και από τις ποικίλες εξωσχολικές δραστηριότητες. Σε έρευνα του Πανεπιστημίου του Μπρίστολ, στην Αγγλία, μεγάλο δείγμα μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δήλωσε ότι τους δόθηκε μια μοναδική ευκαιρία να ασχοληθούν με τις τέχνες, να παίξουν με τα κατοικίδια τους, να κοιμηθούν περισσότερο. Μπορούμε να μιλάμε για «παράπλευρα οφέλη»;

«Κάθε κατάσταση, όσο δύσκολη και αν είναι, ενέχει και μία θετική πλευρά. Όπως ήδη ειπώθηκε, η κρίση αυτή «κρύβει» ευκαιρίες για επαναπρογραμματισμό μας. Είναι μία δύσκολη συνθήκη, η οποία απαιτεί υπομονή, επιμονή, πειθαρχία και θετική σκέψη που, ωστόσο, μας βελτιώνει, καλλιεργεί την προσαρμοστικότητά μας και προικίζει τη νέα γενιά με μοναδικές ποιότητες. Οι ευκαιρίες χαλάρωσης και ανάδειξης δεξιοτήτων ήταν, επίσης, μία θετική πλευρά της κατάστασης και η αξιοποίησή τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το κλίμα της οικογένειας, η προσωπικότητα του παιδιού, η κουλτούρα της χώρας διαβίωσης κ.ά.».

A3. Με αφορμή την παραπάνω συνέντευξη γίνεται στην τάξη σου συζήτηση για τον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη ζωή των νέων και τη σημασία της δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους. Να υποστηρίξεις τις προσωπικές σου απόψεις με προφορική εισήγηση 200-250 λέξεων που απευθύνεις στους συμμαθητές σου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΚΑΪΦΥΛΛΙΑΣ (1947-)

Κι όλο σερφάρω

Το τραγούδι «Κι όλο σερφάρω» έγραψε ο συνθέτης και στιχουργός Θ. Γκαϊφύλλιας για τον τελευταίο δίσκο του Λαυρέντη Μαχαιρίτσα «Ψέμα στο Ψέμα» (2019).

Πάνε τρεις μέρες που έχω χάσει τα μυαλά μου,
εγώ, το πρότυπο λατίνου εραστή...
Βρε, πως την πάτησα και βρήκα τον μπελά μου
για δυο ματάκια κι ένα θεϊκό κορμί!

Πήρα τηλέφωνο το φίλο μου τον Πάνο,
που σπούδασε στα ξένα ιατρική.
Του λέω χάνομαι, δεν ξέρω τι να κάνω...
Κι αυτός μου λέει «μπες στη νέα εποχή!»

Κι όλο σερφάρω πάνω στα κύματα...
Στέλνω email, στέλνω μηνύματα...
Και ψάχνω, σαν τους χάκερς, να σπάσω το δικό σου κωδικό!

Γράφω τραγούδια, γράφω ποιήματα.
Σε κάθε τοίχο γράφω συνθήματα.
Κι ελπίζω πως μια μέρα θα διαβάσεις τον μικρό μου τον καημό...

Η ελπίδα λένε πως πεθαίνει τελευταία...
Κι εγώ θα βγω στη γύρα να σε βρω,
με μια λαχτάρα, μια φωνή και μια κεραία,
μες στων ανθρώπων το βαθύ ωκεανό [...]

Κολύμπι ξέρω κι αν δεν ξέρω θα το μάθω
Για το χατήρι σου θα γίνω βουτηχτής

Όλα τα ξέρω μα δεν ξέρω τι θα πάθω
απ' τη ζωή μου αν για πάντα θα χαθείς

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ο αφηγητής δέχεται από τον φίλο του, Πάνο, τη συμβουλή «μπες στη νέα εποχή!». Πώς αξιοποιεί αυτή τη συμβουλή; Εσύ πώς θα ενεργούσες σε μια ανάλογη περίπτωση;

ή

2. Να μετατρέψεις το τραγούδι σε διήγημα. Να δώσεις τίτλο στο δημιούργημά σου.

Μονάδες 25